

**Кино. Театр.
Музей.
Причастие.
Сифат кылым.**

Причастие Сифат кылым

Причастие (сифат кылым) совмещает в себе одновременно признаки глагола и признаки имени прилагательного. Оно представляет собой глагольно-именную форму.

В башкирском языке причастие имеет формы трех времен: настоящего, прошедшего, будущего.

Временные формы причастий <i>Сифат кылымдың заман формалары</i>		
Время <i>Заман</i>	Особенности <i>Үзенсәлектәре</i>	Примеры <i>Миҫалдар</i>
Ни эшләй? Настоящее время <i>хәзерге заман</i> Что делает?	образуется присоединением к имени действия (исем кылым) аффиксов <i>-сы/-се</i>	<i>йырлаусы</i> (кыз) ‘поющая (девочка)’ <i>һөйләүсе</i> (кеше) ‘рассказывающий (человек)’
Ни эшләгән? Прошедшее время <i>үткән заман</i> Что сделал?	образуется присоединением к основе глагола (нигез кылым) аффиксов <i>-ған/-гән, -кан/-кән</i>	<i>кайткан</i> (кеше) ‘вернувшийся (человек)’ <i>эшләгән</i> (егет) ‘работающий (парень)’ <i>киткән</i> (автобус) ‘ушедший (автобус)’
Будущее время <i>киләсәк заман</i> Ни эшләр? Ни эшләйсәк? Что будет делать?	образуется присоединением к основе глагола (нигез кылым) аффиксов <i>-асак/-әсәк, -ыр/-ер, -ар/-әр, -р, -аһы/-әһе</i>	<i>киләһе</i> (кунак) ‘(гость,) который должен приехать’ <i>үтәсәк</i> (поезд) ‘(поезд,) который должен проехать’ <i>эшләйсәк</i> (эш) ‘предстоящая (работа)’

**Настоящее время/Хәзәрге заман
(Ни эшләй?) –сы/-се**

йырлау, карау, укыу, сығыу, әйтеү,
карау

**Прошедшее время/үткән заман (Ни
эшләгән?) –кан/-кән-ған/-гән**

сығыу, әйтеү, карау, йырлау, карау,
укыу

**Будущее время/киләсәк заман(Ни
эшләр? Ни эшләйәсәк?) - асак/-**

әсәк,-ыр/-ер,-ар/-әр/-р, -аһы/-әһе
йырлау, карау, укыу , сығыу, әйтеү,
карау

Преобразовать глаголы в причастия в настоящее время, прошедшем и будущем.

Написать полные предложения.

Подчеркнуть причастия. Перевести на русский язык.

*Кара
бара
йырла
укы
һөйлә*

Как нужно находить в предложении причастие:

1.Задать слову смысловой вопрос:

Йырлаусы(ни эшләүсе?) кыз бик матур ине.

2. Найти в приведенном слове аффикс причастия:

Йырлау – сы

3. Определите от какой части речи оно образовано:

если слово образовано от имени

существительного, то причастием не является :

йырсы кыз/ певица/ девушка певица (кем?)

- Кер үтүкләүсе Марат керзе яндырған. Марат, гладивший белье прожег .
- Изэн йыуыусы Зәлифә апа һыузы түккән. Моющая полы тетя Залифа, пролила воду.
Компьютерза эшләүсе студент клавиатураға сәй түккән. Работающий за компьютером студент пролил на клавиатуру чай.
- Телефон куйыусы кеше, изэнде бысыраткан. Человек ставящий телефон наследил на полу.
- Бала караусы кызыкай йоклап киткән. Девушка, присматривающая за ребенком заснула.

СЛОВАРЬ-ҲҮЗЛЕК

Аш- суп, еда

Кер- белье

Изэн- полы

Кайтыусы- вернувшийся
Йырлаусы- поющий
Үтеүсе- проходящий

**1. Сәхнәлә йырлаусы
кыз матур күлдәк
кейгән.**

**2. Һөйләүсе кеше
бик тулкынлана ине.**

**3. Театрда эшләйәсәк
эш күп әле. 4.**

**Экскурсиянан
кайтыусы
укыусылар**

**1. В театре еще
много
предстоящей
работы.**

**2. Поющая на сцене
девушка одела
красивое платье.**

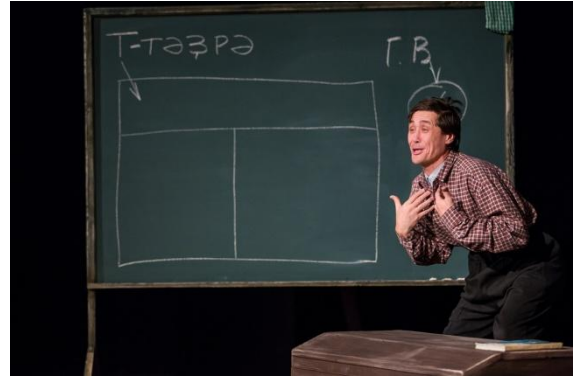
**3. Говорящий
человек очень
волновался.**

**4. Ученики
возвращающиеся
из экскурсии.**

1

2

3

4

5

6

7

Картина смотрящий человек

Билеттарзы проверяющий кеше.

Сәхнәлә ыыстунпаты актер.

*О.Ханов,
йырлаусы,
уйнаусы(ни
эшләүсе?)
актер.*

Февраль айы ап-ак бурандары менән генә түгел, ә театрдың республикабыз кала һәм ауылдары буйлап узғарылған кышкы гастролдәре менән дә үзенсәлекле. Шуны ла билдәләргә кәрәк, быйылғы гастролдәр планы бик бай. Айзың тәүге яртыһында, йәғни 10 февраль көнө Стәрлетамак концерт – театр берләшмәһендә «Каһым түрә» (Б.Бикбай, Х.Иргалин, режиссеры -О.Ханов, төп ролдә - Башкортостандың халык артисы Азамат Гафаров) драмаһы уйнала. Был күренеш үзе үк зур вакиға. Сөнки күләмле сәхнә әсәрен заманса, масштаблы декорациялары менән гастролгә алып сығыу йыш күзәтелмәй, Стәрлетамак тамашасыһы был йәһәттән бик тә бәхетле.